Ўзбекистон овози

Кундалик ижтимоий-сиёсий рўзнома

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 191 (21. 058) 1991 йил 1 октябрь, сешанба • Йилига 256 марта чиқади. • Баҳоси 8 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ СЕССИЯСИ

АХБОРОТ

30 сентябрь куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари еттинчи сессияси бўлиб ўтди. Мажлисни Олий Кенгаш Раиси Ш. М. Йўлдошев очди.

Депутатлар вафот этган республика халқ депутати О. Маҳмудов хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

Шундан сўнг сессиянинг ишчи органлари сайланди. Депутатлар кун тартибини тасдиқладилар. Кун тартибига қуйидаги масалалар киритилган:

— СССР Олий Кенгаши палаталари таркибига Ўзбекистон Республикасидан вакил қилиб юбориладиган СССР халқ депутатлари ва Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари номзодлари ҳақида;

— «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси тўғрисида;

— «Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига Конституциявий қонун мақомини бериш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси тўғрисида;

— Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини тасдиқлаш ҳақида;

— Ўзбекистон Республикаси Давлат банки бошқарувининг раиси тўғрисида;

—. Литва Республикаси, Латвия Республикаси ва Эстония Республикаси мустақиллигини тан олиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ана шу республикалар Олий Кенгашларига мурожаатномалари ҳақида;

— Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси тўғрисида;

(Давоми иккинчи бетда).

НАВОИЙ КЕЗМОҚДА ЎЗБЕКИСТОННИ!

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ БОҒИ

• Репортаж

УЛУҒ бобокалонимиз Низомиддин Мир Алишер Навоийнинг Ўзбекистон Республикаси бўйлаб ўтаётган юбилей тантаналари 28 сентябрь куни Тошкентда янги барпо этилган Ўзбекистон миллий боғига кўчди.

Электр чироқлари чароғон қилиб турадиган йўлкалар сизни серфайз боғ қўйнига чорлайди. Етти гектардан ортиқ майдонни эгаллаб турган хушманзара бу оромгоҳни ўзига хос меъморий даста деса бўлади. Анҳор устига қурилган тўрт кўприк билан туташган йўлкалар сизни анвойи гуллар, яшил бутачалар ўстирилган хиёбон оралиғидаги мармар зиналар орқали юксакка — ҳазрат Навоий ҳузурига олиб чиқади.

Баланддаги мармар устунлар тепасида қурилган минора остида ҳазрат Навоийнинг улкан сиймоси қад кўтарган. Устоз тириклик вақтларида ариқлар қазиб, сув чиқарган эдилар. Лойиҳачилар ҳам унинг бу ишларига рамзий маъно бериш мақсадида ҳайкалнинг олд томонида фавворалар сув сочиб, орқа томонда эса кўм-кўк шалолалар шовуллаб туришини кўзда тутишган. Одами эрсанг демагил одами, оники йўқ халқ ғамидин-ғами, деб эл-юрт ташвиши билан яшаган шоир башоратлари бугун рўёбга чиқмоқда. Ҳазрати Навоий етмаган орзу-истакларга, яхши кунларга унинг авлодлари муяссар бўлиб турса не ажаб.

Шул боис тошкентликлар ҳали тонг отмасданоқ кўл бўйида яқиндагина бунёд этилган ушбу шоён маскан томон дарёдек оқиб кела бошладилар. Хорижий мамлакатлар, ўлкамиз вилоятлари ва шаҳар-қишлоқлардан келаётган кишилар ўз шоирларига яна бир бор таъзим бажо айлаш ниятида.

Инсонларни ҳамиша эзгуликка чорлаб келган карнай-сурнай наволари тонг сукунатини бузиб, бутун пойтахт бўйлаб таралмоқда. Куй-куйга, қўшиқ-қўшиққа уланади. Хушовоз хонанда Ҳасан Ражабий Навоийнинг «Қаро кў-

(Давоми иккинчи бетда).

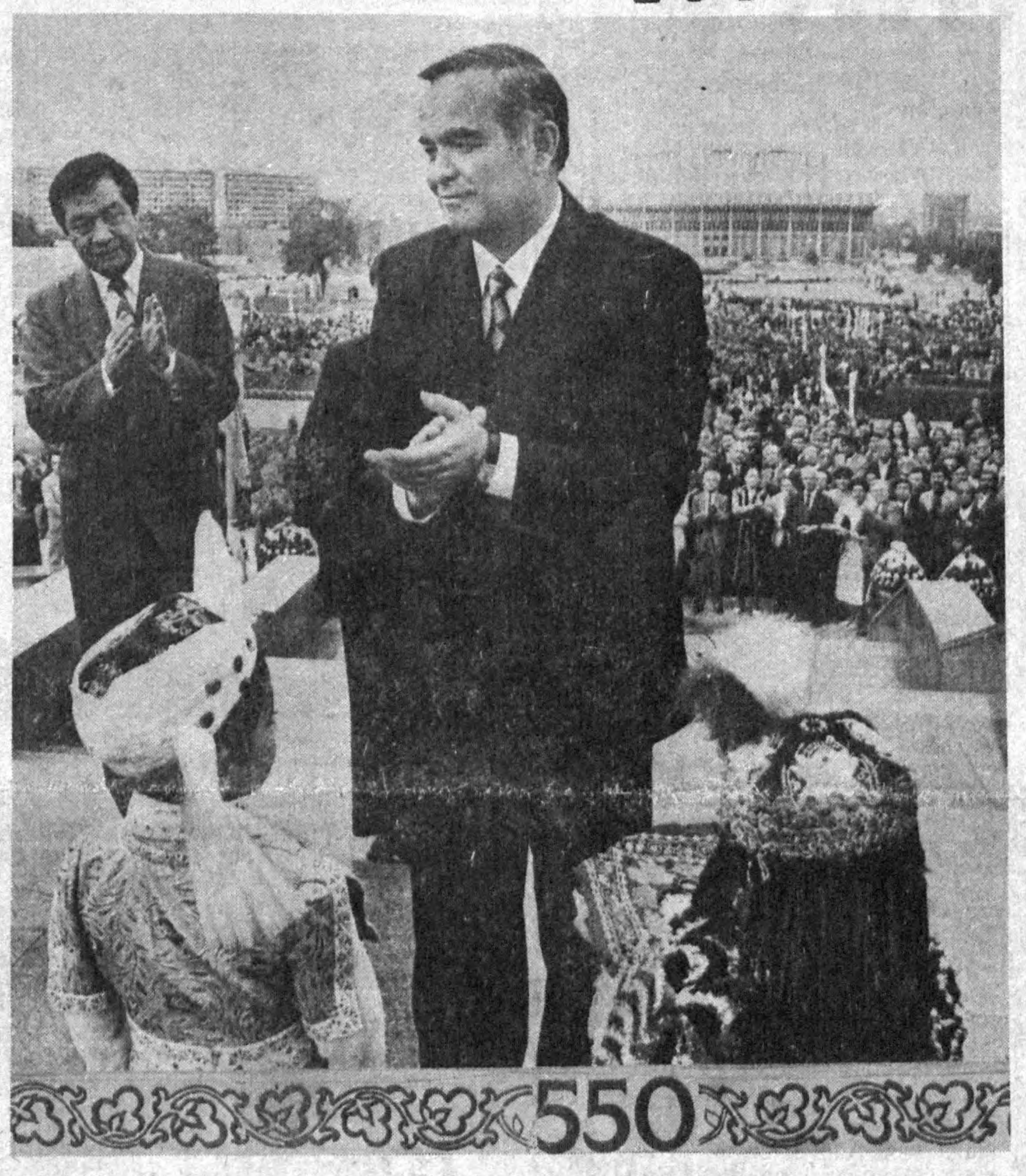

ТАЪЗИМ

• Ўзбекистон заминида ва унинг ташқарисида Алишер Навоий йили деб аталган йил доирасидаги тантаналар давом этмоқда. СССР Халқлари дўстлиги саройида ўтказилган тантанали кеча ана шу шодиёна байрамларнинг чўққиси бўлди.

Ўрта Осиёдаги энг катта концерт залининг чиройи ўзгача, у буюк даҳо руҳига ҳамоҳанг қилиб безатилган, саҳна маркази тўрида ўзбек адабиёти асосчисининг катта сурати, 550 рақами туширилган лавр шохларидан ясалган даста кўзга ташланиб турибди.

Жумҳурият Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев кечани кириш сўзи билан очди. У ана шу асосий учрашувдан олдин бўлган энг катта воқеаларни — илмий анжуманлар, адабий кечалар, тасвирий санъат кўргазмалари, театрларда саҳналаштирилган янги асарлар, Навоий ҳақидаги кинофильмлар, юзга яқин асар тайёрланиб, нашрдан чиқарилганлиги, матбуот саҳифаларида, радио ва телевидение эшиттиришларида шоир ижоди тарғиботи, бошқа жумҳуриятлар ва хорижда ўтказилган байрамларни эслатди.

Шундан сўнг адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида таъсис этилган Алишер Навоий номли Ўзбекистон Давлат мукофотлари биринчи марта топширилди. Бу шарафли вазифани Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов бажарди. Ўтмишда қатли ом этилган ёзувчиларга ўлимидан сўнг берилган мукофотларни уларнинг энг яқин кишилари — Абдулла Қодирийнинг ўғли Масъуд Абдуллаев, Чўлпоннинг синглиси — 85 ёшли Фойиқа ая, Фитратнинг қизи — Севара Кароматхўжаева қабул қилиб олдилар.

Ҳиндистонлик таниқли шоир ва таржимон Манзар Салим хорижий фуқаролардан биринчи бўлиб Навоий номли мукофотга сазовор бўлди. Лекин у ана шундай тантанали маросимга учиб келишнинг иложини тополмади. Унга берилган мукофотни олиш учун ўғли муҳандис Ҳожиаҳмад Осиф билан Ҳиндистон Жумҳуриятининг Тошкентдаги Бош консули Ашок Мукержи саҳнага кўтарилдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

● Навоийга эл эҳтироми.
В. МОЛГАЧЕВ ва ЎзТАГ олган суратлар.

НАВОИЙ РУҲИ МАДАДКОР БЎЛҒАЙ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. КАРИМОВнинг нутқи

Азиз юртдошлар!

Узоқ-яқиндан келган меҳмонлар!

Ҳурматли дўстлар!

Авваламбор, улуғ бобомиз, миллий ғуруримиз буюк мутафаккир Мир Алишер Навоий кунларида қатнашиб. шодлигимизни баҳам кўраётганингиз учун самимий миннатдорчилик билдиришга рухсат бергайсиз!

Мана, салкам бир йилдирки, Ўзбекистонимизда, Ўрта Осиёда барча Шарқ халқлари томонидан нишонланаётган Алишер Навоийнинг умр ва ижод тўйлари — қутлуғ маърака давом этмоқда.

Бу тўй миллат байрамидир. Қадриятимизни яна бир бор улуғлайдиган байрамдир.

Бу тўй халқимиз, Ўзбекистонимиз ҳаётига алоҳида файз, тароват бахш этди.

Алишер Навоий йили деб эълон қилинган 1991 йил юртимиз, элимиз тарихида қутлуғ келди, унутилмас сана бўлиб қолди.

Бу йил халқимизнинг асрий орзу-умидлари амалга оширилди. Ўзбекистонимиз давлат мустақиллигини эълон қилди ва ўз тақдирини энди ўзи ҳал қиладиган бўлиб қолди.

Сизларни, Ўзбекистоннинг барча фуқароларини, барча ватандошларимизни ана шу қўшалоқ байрам билан жумҳуриятимиз раҳбарияти номидан, шахсан ўз номимдан, чин юракдан табриклайман ва юртимизда ҳақиқий мустақиллик ўрнатиш йўлида ҳаммангизга куч-қувват, мардлик-омонлик, ҳамма ишларингизда ва ҳаётингизда омад тилайман!

Бизларнинг тарихимиз, бугунги ҳаётимиз шуни кўрсатяптики, озодлик йўли, мустақиллик йўли машаққатли ва ғоят оғир бўлади. Ҳали кўп синовлардан ўтишга тўғри келади.

Истиқлол йўлида биринчи қадам қўйганимиздан бошлаб, Ўзбекистон диёрига, унинг раҳбарияти ва сиёсатига маломат тошларини отиш ва тутаётган йўлимизни тўсиш ҳаракатлари кундан-кунга кучайиб кетаяпти.

Албатта, бизлар яхши тушунамизки, ҳозирга қадар, мустамлака даражасида турган, шундай бой ва меҳнатсевар халқига эга бўлган юртимизни ҳеч ким ўз хоҳиши билан қўлдан чиқариб юборишни истамайди, жон-жаҳди билан, тиш-тирноғи билан ёпишиб олиб уни сақлаб қолишга интилади.

Мустамлакачилик сиёсати осонлик билан жон бермайди. Буни ҳаммамиз яхши эсда тутишимиз керак.

Шу сабабдан бугун халқимизни доим бирдамликка, бир-бирига ҳамнафас ва ҳамдард бўлишга чақирган улуғ бобокалонимиз сиймоси олдида, келинглар, бир-биримизга сўз берайлик:

Озодлик ва Истиқлол йўлида, бу эзгу ниятларни ҳаётимизга амалий тадбиқ этишда бир жон, бир тан бўлайлик! Ҳеч қачон танлаган йўлимиздан қайтмайлик.

Агар халқимиз жипслашса, хоҳиш-иродамиз бир бўлса, бизларни ҳеч қандай куч енголмайди. Буни ҳам ҳаммамиз яхши билишимиз зарур.

Қадрли дўстлар!

Биз бугун унутилмас, тарихий воқеанинг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Мустақил Ўзбекистоннинг пойтахти — азиз ва жонажон Тошкентимиз бағрида Низомиддин Мир Алишер Навоий ҳайкали ва улкан миллий халқ боғи очилишида қатнашмоқдамиз.

Мана шу фурсатдан фойдаланиб, Алишер Навоий ҳайкалини яратган ҳайкалтарош, меъмор ва қурувчиларимизни, боғни безатувчи қўли гул меҳнаткашларимизни Сизларнинг, азиз дўстлар номингиздан қутлашга ва миннатдорчилик билдиришга рухсат бергайсиз!

Чиндан ҳам қурувчилар самарали меҳнат қилдилар, тўрт-беш ой мобайнида тўрт-беш йиллик олижаноб ишни қилиб қўйдилар.

Бунда мен халқимизнинг ўз улуғ фарзандига бўлган улкан меҳр-оқибатини кўраман.

Алишер Навоий юртни, диёрни кўркам ҳосилдор боғлар оғушида кўришни орзу қилар эди. У:

Ким бу боғ ичра хирмон эрур,
Барчаси бир-бирига меҳмон эрур,

деб одамларни бир-бирига меҳрибону шафиқ бўлишига умр-ҳаёт қадрини билишга, дўст-биродарликка чақирган эди.

Мен ишонаманки, Навоий ҳайкали, боғи шаҳримизнинг, диёримизнинг энг гўзал ва асосий зиёратгоҳи бўлиб қолади.

Бу ер йиллар, асрлар давомида катта халқ тантаналари, қарияларимиз, ёш авлодимизга, халқимизга малҳам, руҳий мадад берадиган севимли ва мароқли бир оромгоҳга айланади, деган катта умидим бор. У ижод аҳли учун илҳом маскани ва камолат каъбасига айланиб кетса ажаб эмас.

Азиз дўстлар, ватандошлар!

Юртимизнинг азиз меҳмонлари!

Алишер Навоийнинг муҳтарам ихлосмандлари!

Бугун биз бобомиз руҳи олдида чуқур таъзим бажо келтирар эканмиз, ундан олдин ва ундан кейин ўтган улуғ зотларнинг руҳлари ҳам шод бўлади, деб умид қиламиз.

Ўз тарихи ва аждодларини сийлаган халқнинг келажаги, албатта порлоқ бўлади. Ишонамизки, Ўзбекистонимиз тез орада дунё ҳамдўстлиги ўртасида ўзига муносиб ўрнини эгаллайди, иншоолло. Ана ўшанда ҳам Алишер Навоийнинг қутлуғ номи бизга мададкор бўлади.

Бу кўшк, бу ҳайкал, бу сўлим боғ ҳамма-ҳаммамизга муборак бўлсин, азиз дўстлар! Ўзбек халқимизнинг улуғ сиймоси Алишер Навоий номидек абадул-абад сақлансин, обод бўлсин!

550

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ СЕССИЯСИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

— Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII съездининг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига Мурожаатномаси ҳақида;

— СССР халқ депутатлари V съезди қабул қилган Инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари Декларацияси тўғрисида.

Биринчи масала юзасидан қизғин мунозара бошланиб кетди. Депутатларнинг СССР Олий Кенгаши палаталари таркибига номзодлар юзасидан барча таклифларини ҳисобга оладиган келиштириш комиссиясини тузиш ҳақида таклиф киритилди.

Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетининг раиси **Э. Ҳ. Халилов** «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида маъруза қилди.

Маъруза юзасидан музокараларда халқ депутатларидан **С. Мадаминов** (Муҳаммад Солиҳ), **Э. Т. Шайхов, К. А. Маҳмудов, П. Ҳабибуллаев, А. Асқаров, А. Умирзоқов, Н. К. Холбўтаев, Т. Р. Мирзаев, Ю. Э. Бурхонов** сўзга чиқдилар.

Қонун лойиҳасини умумхалқ муҳокамаси учун матбуотда эълон қилиш, шундан кейин пухта ишлаб чиқиш ҳамда сайловчиларнинг фикрларини ҳисобга олиб республика Олий Кенгаши муҳокамасига киритишга қарор қилинди.

Келиштириш комиссияси номидан депутат **П. Қодиров** сўзга чиқди. У депутатларни СССР Олий Кенгаши палаталари таркибига номзодлар юзасидан таклифлар тайёрлашга доир иш натижаларидан хабардор қилди.

Олий Кенгаш СССР Олий Кенгаши Республикалар кенгаши таркибига Ўзбекистон Республикасидан сайланган СССР халқ депутатлари ва Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари номзодларини тасдиқлади ҳамда СССР Олий Кенгаши Иттифоқ Кенгаши таркибига номзодларни тавсия этди.

● Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари еттинчи сессиясида.

(ЎзТАГ олган суратлар).

Олий Кенгаш «Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига Конституциявий мақом бериш ҳақида Қонун қабул қилди.

Сессияда **Ф. М. Муллажонов** Ўзбекистон Республикаси Давлат банки бошқаруви раиси этиб тасдиқланди.

АХБОРОТ

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Литва, Латвия ва Эстония Республикалари мустақиллигини тан олди. Ушбу республикалар Олий Кенгашларига мурожаатнома қабул қилинди.

Олий Кенгаш «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартишлар киритиш ҳақида» Қонун қабул қилди.

Депутатлар Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII съездининг республика Олий Кенгашига Мурожаатномаси юзасидан қарор қабул қилдилар.

Олий Кенгаш Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини тасдиқлади.

Олий Кенгаш СССР халқ депутатлари V съезди қабул қилган Инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари Декларациясини ратификация қилди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси **У. К. Мингбоев**нинг Олий судда Ш. Рўзимуродовнинг кассацион шикоятини кўриб чиқиш натижалари ҳақидаги ахбороти тингланди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий комиссияси мутахассислар гуруҳи раиси **М. С. Салоҳиддинов** республика давлат Рамзларини тайёрлашга доир ахборот билан чиқди. Олий Кенгаш Ўзбекистон Республикаси янги давлат Байроғини қабул қилди.

Сессия хорижда истиқомат қилаётган ватандошларимиз ҳақидаги, уларнинг республикамиз ҳаётида тўлароқ иштирок этиши учун шароит яратиш ҳақидаги масалани кўриб чиқди. Халқ таълими, фан ва маданият комитетига навбатдаги сессияга тегишли ҳужжат тайёрлаш топширилди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. А. Каримов** нутқ сўзлади.

Шу билан республика Олий Кенгашининг навбатдан ташқари VII сессияси ўз ишини тамомлади.

НАВОИЙ КЕЗМОҚДА ЎЗБЕКИСТОННИ!

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ БОҒИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

зим»ини хиргойи қилса, Фахриддин Умаров шоирнинг лирик қўшиқларидан ижро этади.

Оппоқ дастурхонлар тўшалган столлардаги ноз-неъматлар ўзбек халқининг қадим-қадимдан давом этиб келаётган меҳмоннавозлигини эслатиб турибди. Дошқозонларда тайёрланиб сузилаётган палов катта самоварлардан дамланаётган хушбўй чой иси билан омихта бўлиб атрофга таралади. Бугун миллий боғда ўзбек урф-одатига кўра халққа наҳорга ош тортилди. Шундан сўнг сайл бошланди.

Маросимга Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев, республика вице-президенти Ш. Мирсаидов, Президент Кенгашининг аъзолари, Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосарлари ва бошқа расмий кишилар ташриф буюришди.

Куннинг иккинчи ярмида минглаб кишилар Алишер Навоийга ўрнатилган ҳайкални очишга бағишланган тантанали маросимга тўпландилар. Маросимни Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси А. Фозилбеков очди. Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов алвон лентани қирқади. Ҳарир парда оҳиста тушиб, улуғ Навоийнинг нуроний чеҳраси намоён бўлади. Шундан сўнг И. Каримов нутқ сўзлади.

Тантанали маросимда адабиётшунос олимлар, хориждан келган ватандошларимиз Навоийнинг бизга қолдирган бебаҳо мероси ва унинг инсоният маънавий оламини камол топдиришдаги хизмати ҳақида гапирдилар. Навоий ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов миллий боғга чинор дарахти ўтказди.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ТАЪЗИМ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ана шу кишини тўлқинлантирадиган ва ҳаяжонли маросимдан сўнг Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Ориповга маъруза қилиш учун сўз берилди. Нотиқ буюк мумтоз ҳаёти ва ижоди тўғрисидаги каломининг аввалида Шарқнинг буюк даҳосига бағишланган шеъридан парча ўқиди.

Алишер Навоий ҳақиқатан ҳам ўзбек адабиётининг асосчиси деб ҳисобланаётгани алоҳида таъкидланди. Буюк инсонпарвар, адолатсизлик ва зўравонликни фош этган инсон, эркин инсон куйчиси бўлган бу мутафаккир шундай асарлар яратдики, орадан асрлар ўтган бўлса ҳам улар маданиятимизнинг дурдоналари бўлиб қолмоқда. Масалан, унинг «Хамса» асаридаги достонлар давр тарихи ва ижтимоий муаммоларини ўзида жам қилган. Ўз асарларида умумдунёвий аҳамиятга молик муаммоларни ўртага қўйиб, ҳал этишга интилган Алишер Навоий ўзбек халқи адабиёти ва маданиятини жаҳон маданияти ва фалсафий тафаккури даражасига кўтарди. Навоий турк тилига янада олий мақом бахш этишда беқиёс хизмат кўрсатганлиги таъкидланди. Беназир Навоий қаҳрамонларининг дунёси ва уларнинг ҳис-туйғулари кейинги бутун ўзбек адабиётига илҳом бағишлади, турк тилидаги бошқа адабиётларга ҳам катта таъсир кўрсатди.

Навоий йили ажойиб мумтознинг давримизга шу қадар ҳамоҳанг ижодига янгича, янада диққат билан назар солишга мажбур қилгани кўрсатиб ўтилди. Лекин тантаналар, баландпарвоз сўзлар ижоди ҳали яхши ўрганилмаган шоирнинг ҳақиқий қиёфасини хиралаштирмаслиги керак, уларни ҳар бир кишининг ақли ва қалбига етказиш, таваллуд тантаналари билан бу тадбирга нуқта қўйиш керак эмас. Навоийни ўрганиш мавсумий иш эмас, балки мунтазам ривожланиб бораётган умумий маънавий маданиятимизнинг таркибий қисмидир.

Маърузадан сўнг тантаналарга ташриф буюрган меҳмонларга сўз берилди.

Машҳур таржимон, Литва департаментининг бош директори Галина Кобецкайте залда ўтирганларга ўзбек тилида мурожаат этиб, буюк Навоий асос солган ўзбек адабиётини жуда ҳурмат қилишини айтди. Жумладан, унинг ўзи йигирмага яқин китобни, шу жумладан Ғафур Ғулом, Одил Ёқубов, Пиримқул Қодиров, Ўлмас Умарбеков асарларини таржима қилган. Нотиқ Алишер Навоий ғазалларининг литва тилига дастлабки таржималари ҳақида сўзлаб, ўз халқини «Сабъаи сайёр» достони билан таништирган В. Миколайтис-Путинаснинг, «Хамса» айрим бобларини литва тилига ўгирган А. Сничдиснинг номларини тилга олди, шунингдек Литва адабиётининг мумтози К. Донелайтис ва А. Навоийга бағишланган тадқиқотлар тўғрисида гапирди. У ўз сўзининг охирида В. Миколайтис-Путинаснинг «Навоий» деб аталган сонетини ўқиб берди.

Улуғ Навоийни таърифлаш учун кўп гапнинг ҳожати йўқ, бунинг устига шоирнинг ўзи қисқа сўзлашга чақирган эди. Санкт-Петербурглик таниқли таржимон Сергей Иванов ўз сўзини шундай бошлади. Навоийнинг бир ғазалини ўзбек тилида ўқиган олим ўз каломини ўзбек мумтози асарларининг рус тилига дастлабки таржималарига, рус шоирларини ижодий изланишларга илҳомлантирган шоир ғазалларига бағишлади.

Қозоғистон Фанлар академиясининг президенти Абдилдин Жабайхон ўзбек адабиётининг асосчиси қозоқ сўз усталарига жуда катта таъсир кўрсатганини таъкидлаб, улар Навоий ғазаллари ва достонларига қанчалик кўп мурожаат этишса, шу қадар теран миллий ёзувчилар бўлиб қолишганини, қозоқ адабиёти илдизлари билан узвий равишда боғланиб кетганликларини таъкидлади. У қозоқ адабиёти мумтози Мухтор Авезов йигирма жилдлик асарларини ҳамда катта сопол кўзани совға қилди.

Украин шоири Грицко Халиманенко залда ҳозир бўлганларни ўзининг янги таржималари билан таништирди. У мамлакатимиз турли гўшаларидан келган шоирлар билан биргаликда «Навоий ғазаллари гулдастаси» юбилей нашрини тайёрлашда қатнашган эди.

Туркман халқининг кўп қиррали маънавий ҳаёти XV аср ўзбек мумтоз адабиёти оқсоқолининг ижоди билан чамбарчас боғланган. Бу алоқа Алишер Навоий ҳаётлигидаёқ бошланиб ҳозиргача давом этмоқда, шоирнинг шеърий сатрлари ва миллий халқ оғзаки ижодимизда яратилган кўпдан-кўп достонлар, қасидалар буни тасдиқлаши мумкин, деди Туркманистон Фанлар академияси Махтумқули номли адабиёт илмгоҳининг директори Ашир Оразов. Айтилган сўзларнинг исботи тариқасида ашхабодлик бахши машҳур туркман мусиқа тизимида яратилган «Навоий йўли» асаридан парчалар ижро этди.

Бокулик профессор Жаннат Нагиева, Эроннинг СССРдаги элчихонаси биринчи котиби Ҳусайн Интизорий, Қирғизистон Ёзувчилар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби Асан Жақшилиқов, Тожикистон Бош вазирининг ўринбосари Ҳабиб Саидмуродов, Адабиёт илмгоҳининг ректори москвалик Евгений Сидоров ўз нутқларида Алишер Навоий ижодига бўлган беназир қизиқишни таъкидладилар, янги-янги авлодлар ундан донолик, инсонпарварлик, юксак маданият сабоғини оладилар. Нотиқлар шоир, мутафаккир, давлат арбобининг ижодий мероси ўзбек тили ва адабиёти учунгина эмас, айни вақтда бошқа халқлар маданияти учун ҳам бебаҳо аҳамиятга молик эканини уқтирдилар.

Тантанали кеча Ўзбекистон санъат усталари иштирокидаги катта байрам концерти билан ниҳоясига етди.

Тантанали кечада Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов, республика вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлишди.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

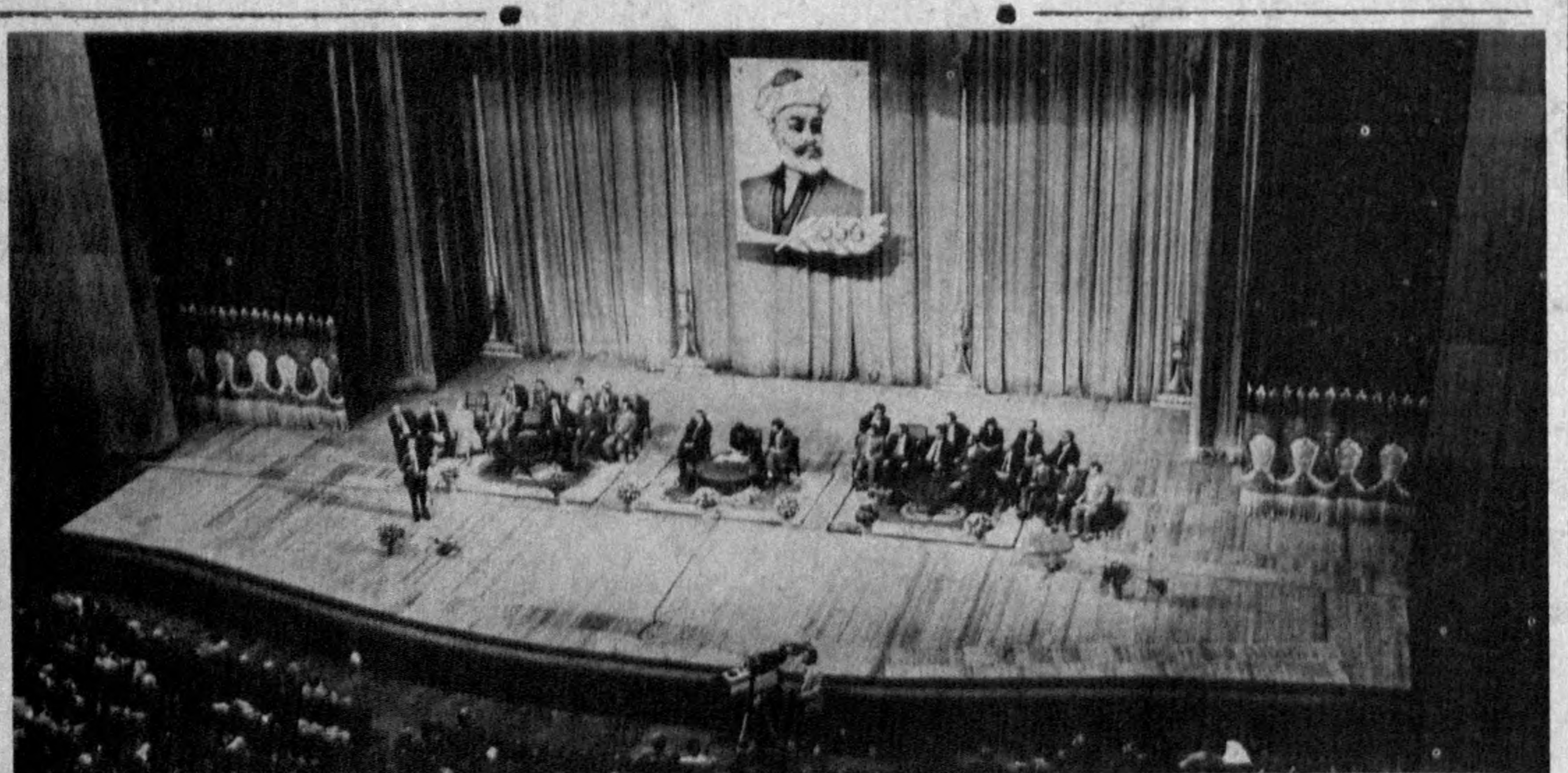

● Тантанали кечада.

Р. Жуманиёзов олган сурат. (ЎзТАГ).

Малайзия мудофаа вазири қабул қилинди

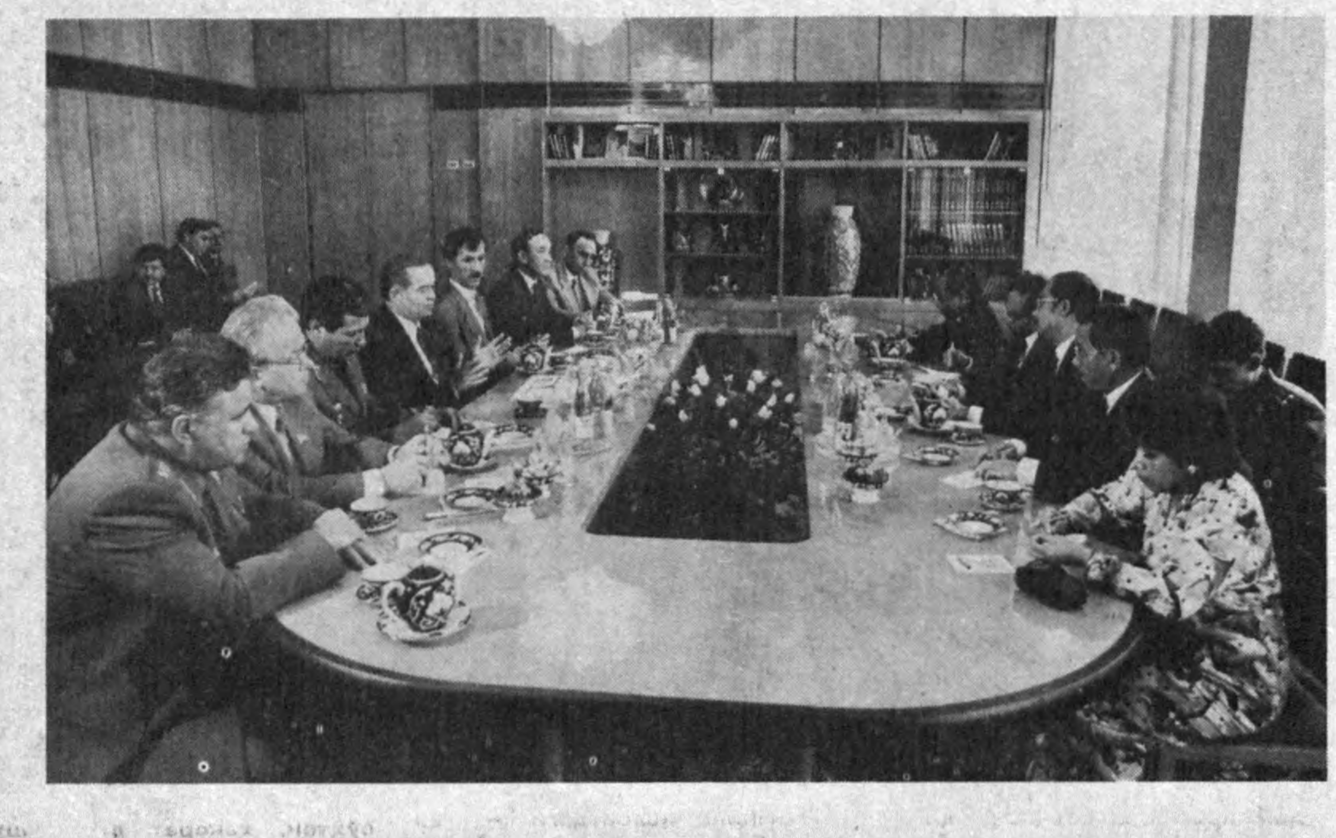

Суҳбат пайти.

Р. НУРИДДИНОВ олган сурат (ЎзТАГ).

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов 29 сентябрь куни Малайзия Федерацияси мудофаа вазири Муҳаммад Нажиб Абдулла Раззоқни қабул қилди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон СССРда ягона иқтисодий макон вужудга келтирилиши, иқтисодий шартнома тезроқ имзоланиши тарафдори эканлиги таъкидланди. Ҳарбийлар билан келишиб ҳаракат қилиш учун республикада Мудофаа ишлари вазирлиги тузилди.

Ўзбекистон Республикаси хорижий давлатлар билан савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш учун зарур бўлган табиий, хом ашё бойликларига ва бошқа имкониятларга эга эканлиги таъкидланди. Мустақилликнинг қабул қилиниши бевосита иқтисодий ва маданий муносабатларни янада тезроқ йўлга қўйиш имконини беради. Савдо алоқаларини ривожлантираётган Ўзбекистон ҳукумати халқ фаровонлигини оширишга интилишга асосланиб иш тутмоқда.

Малайзия мудофаа вазири самимий қабул учун миннатдорчилик билдирди. У шунингдек икки томонлама иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга ҳам аҳамият берди. Малайзия ишбилармонлари Ўзбекистон билан савдо-иқтисодий ҳамкорлик қилишдан манфаатдордир. Вазир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги байрам қилиниши муносабати билан ўтказилган тантанали тадбирларни юқори баҳолади.

Иккала томон савдо уйлари барпо этиш, сайёҳликни ривожлантириш, маданий алмашувлар имкониятлари масалаларини ўртага қўйди.

Суҳбатда СССР Мудофаа вазирлигининг вакили армия генерали В. М. Шабанов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Т. А. Алимов, Ўзбекистон Республикаси мудофаа ишлари вазири Р. У. Аҳмедов, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони И. В. Фуженко қатнашдилар.

Суҳбатда Малайзия томонидан Малайзия қуролли кучлари штабининг бошлиғи Абдул Раҳмон, Малайзиянинг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Муҳаммад Хорун, Малайзия Бош вазири девони бошлиғининг ўринбосари Дато Заҳирид, Малайзия мудофаа вазирлиги ҳарбий сиёсат бошқармасининг бошлиғи Сити Азизи иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори

КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОРХОНАЛАРИНИ БЮДЖЕТГА ФОЙДАДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚ ҲАМДА МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ ЖАМҒАРМАСИДАН 11 ФОИЗЛИ АЖРАТМА ТЎЛАШДАН ҲОЛИ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Нарх ислоҳ қилинганлиги муносабати билан қўшимча харажатларни қоплаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

Колхозлар (жумладан балиқчилик колхозлари), совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари 1991 йилда бюджетга фойдадан олинадиган солиқ ва 1991 йилнинг 1 октябридан меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасидан 11 фоизли ажратма тўлашдан холи этилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри, 1991 йил 29 сентябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ШАРҲ

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳажмларини кўпайтиришни рағбатлантириш, қишлоқ меҳнаткашларининг моддий фаровонлигини ошириш, деҳқончилик-саноат мажмуи корхоналарининг молиявий аҳволини мустаҳкамлаш мақсадида 1990 йилнинг августида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотининг асосий турларига янги харид нархлари белгиланган эди. Бу йил ҳам ҳисоб-китоблар ана шу нархларда амалга оширилди.

Бироқ 1991 йилда саноат маҳсулоти, ёқилғи, энергия, бинокорлик материаллари ва бошқа моддий-техника ресурсларининг улгуржи нархлари, шунингдек, транспорт хизмати тарифлари оширилганлиги, янги солиқлар жорий этилганлиги муносабати билан қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришга хўжаликларнинг харажатлари анча кўпайди.

Бундан ташқари чакана нархлар ошганлиги муносабати билан қишлоқ хўжалик корхоналари ўз ходимларига компенсациялар тўлашлари зарур.

Натижада, ҳозирги пайтда колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналар (республикада уларнинг сони 2 мингдан ортиқ) ўзлари оладиган фойданинг катта қисмини ана шу чиқимлар ва харажатларни қоплаш учун сарфлашга мажбурдирлар.

Бундай шароитда қишлоқ хўжалик корхоналари жиддий молиявий қийинчиликларни бошдан кечирмоқдалар, уларнинг банклардан ва маҳсулот етказиб берувчилардан қарзи ўсиб бормоқда. Хўжаликларнинг ҳисобида маблағ йўқлиги иш ҳақи ва компенсациялар тўлаш муддатларини барбод этишга олиб келмоқда.

Вужудга келган вазиятни ва қишлоқ хўжалиги ривожланишининг ўзига хос хусусиятларини назарда тутиб, шунингдек бюджетга тўловлар бўйича имтиёзлар бериш тўғрисида хўжаликларнинг кўпдан-кўп мурожаатларини эътиборга олиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси бу йил колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарини фойдадан олинадиган солиқ ва меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасидан 11 фоиз ажратма тўлашдан ҳоли этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Қабул қилинган қарорларнинг рўёбга чиқарилиши 1991 йилда республиканинг қишлоқ хўжалик корхоналарига ўз тасарруфида қоладиган даромадларни фойдадан олинадиган солиқдан ҳоли бўлиш ҳисобига 200 миллион сўм ва меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасидан ўн бир фоизли ажратмаларни бекор қилиш натижасида 192 миллион сўм кўпайтириш имконини берди.

Шу тариқа, бундай имтиёзлар белгиланганлиги Ўзбекистон қишлоқ хўжалик корхоналарига кечиктириб бўлмайдиган ишлаб чиқариш ва ижтимоий муаммоларни ҳал этишга қўшимча равишда қарийб 400 миллион сўм ажратиш имконини беради.

БЕЛОРУССИЯДАН ХАТ

ДЎСТЛИКДАН УЛУҒ НАРСА ЙЎҚ

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганлиги билан чин қалбимдан табриклайман. Биз — белоруслар азалдан ўзбек халқи билан оға-инидек бўлиб келганмиз. Ана шу биродарлик ва ўзаро ёрдам, айниқса, Улуғ Ватан уруши йилларида томчида қуёш акс этганидек, яққол намоён бўлди. Немис-фашист босқинчиларидан озод этилган шаҳар ва қишлоқларнинг аҳолилари ўз халоскорлари сафида жанг қилган кўплаб ўзбекларни ҳамон ўз хотираларида сақлайдилар. Ўзбекистонлик жангчилар дафн этилган қабристонларни халқимиз меҳр билан кўз қорачиғидай сақлаб келмоқда.

Мен яшайдиган Ивье посёлкасида ҳам ана шундай қабристон бор. Аҳоли уни дарахтзор ва гулзорга айлантирган. Ўзим хат орқали ўзбекистонлик кўп кишилар билан танишганман. Гурланлик Сафарали Усмонов, хонқалик Йўлдош Худойберганов, шоватлик Холмат Жуманиёзовлар ана шулар жумласидан. Ана шундай, таниш-билишларимиз сафи кенгайверсин, ўртада борди-келдиларимиз сира ҳам йўқолмасин.

В. КОЖЕМЯКО,
Гродно вилояти, Ивье посёлкаси.

ЎЗБЕКИСТОННИ ТИНЧ ҚЎЙИНГ!

Сўнгги пайтда айрим марказий газеталар, хусусан, «Известия», «Комсомольская правда», «Собеседник», «Мегаполис-экспресс» ўз ўқувчилари учун мустақил Ўзбекистонни янгидан кашф этишга енг шимариб киришдилар. Бу газеталар мухбирларининг Тошкентда, Ўзбекистоннинг бошқа жойларидаги амалий ишлари муваффақиятсизликка учраганидан кейин, бизнинг «ҳомийларимиз» Москвадаги ўзлари ва «ўз одамлари»дан бошқа ҳеч бир зот киролмайдиган ўта махфий кабинетларидан ўзбек халқининг келажаги ҳақида фол оча бошлашди. Улар дастлаб ўзбек халқини жуда анойи ҳисоблаб, арзон шов-шувлардан фойдаланмоқчи бўлишди. Бунинг учун жўн, лекин жуда синалган усул танлаб олинди.

Халқимиз инқилобнинг дастлабки кунлариданоқ камбағалларга ва бойларга ажратилиб, бутун мафкура машинаси 74 йил давомида оддий кишиларнинг мулкдорларга нафратини кучайтириш билан шуғулланган эди. Ўзларини Ўзбекистон демократик кучларини ҳомийлари қилиб кўрсатаётган ул зотлар ўша машинанинг ёғини алмаштириб, ўзбек халқини республика раҳбарларига қарши кўтаришга жиддий киришдилар. Гўё ҳозирги тақчиллик, ишсизлик, аҳолининг асосий қисми — ўзбекларнинг қашшоқлигига Ўзбекистоннинг ҳозирги ҳукумати айбдор эмиш. Худди бошлиқлар барқарорлик ва осойишталик ўрнига митингбозликка кенг йўл очиб беришса, ҳамма нарса яхши бўлиб кетадигандай. Қаранг, куни кеча «Ўзбеклар иши»ни ижод қилиб, Ўзбекистондаги бошқарув аппаратини амалда тор-мор этган мазкур ўртоқлар Гдлян-Иванов кампанияси Кремлга тақалиб қолганида сурбетларча бу жараёнга сукут билан нуқта қўйган эмасмиди?!

«Раҳбар — халқ» сценарийси яна нима учун уларга керак бўлиб қолди?

Чунки, Ўзбекистоннинг бошқарув идораларига келган янги кучлар ҳисобдон ва мустақил, бўйсунмайдиган ва ўжар бўлиб чиқди. Улар Ўзбекистон иқтисодиётини марказга қарамлик ва қуллик ботқоғидан суғуриб олмай туриб, халққа фаровонлик бераман дейиш «коммунизм чўпчаги»дай сароб бўлишини ошкора айтишди. Республика иқтисодиётини соғломлаштиришга қаратилган яхлит тадбирлар тизими амалга оширилмоқда. Ўзбекистон мустақиллиги эълон қилингандан кейин баҳор нафасидай хонадонимизга кириб келган озодлик бу тадбирларга янгича жўшқинлик бағишлажагини холис одамлар аён кўриб турибдилар. Аммо «Мегаполис-экспресс» ҳафтаномаси (№36, «Срочно возведет санитарний кордон»)нинг қиёфасиз мухбири, «агар республикага олиб келинаётган ва олиб кетилаётган истеъмол моллари, маҳсулотлари ва хом ашёни жаҳон бозоридаги нархлар билан баҳолайдиган бўлсак, Ўзбекистон бўғзигача қарзга ботиб қолади» деб мустақиллигимизга заҳарханда қилди. У бошқача оҳангда Ўзбекистонни, ўзбек халқини яна «боқиманда» деб ҳақоратлашдан тоймади.

Ўзбекистондаги ҳозирги аҳволни шахсан ўрганган бошқа бир «меҳрибон газетамиз» — «Известия»нинг махсус мухбири Валерий Вижутович аввал ўз ҳамтовоқларининг фикрини кенгроқ баён этиш йўлидан бориб («Узиб қўйилган вагон», 1991 йил 14 сентябрь) халқнинг иқтисодий аҳволини Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий ўзгаришларга қарама-қарши қўймоқчи бўлди. Бунинг учун лақмаларнинг тегирмонига сув қуядиган ибораларни қалаштириб ташлади. Мисол тариқасида улардан бирини келтирамиз: «Президент Каримов ҳам, турмуш абгор қилган деҳқон ҳам барқарорликка бирдай ташна. Биринчиси — ҳукуматдаги аҳволнинг барқарор бўлишига, иккинчиси — йилига жон бошига тўғри келадиган 8 килограмм гўштнинг барқарорлигига. Шунинг учун улар бир-бирига жуда керак».

Ҳа, муҳтарам Валерий Вижутович! Президент Каримов ва ўзбек деҳқони бир-бирларига ҳозир, айниқса, жуда керак. Фақат сиз айтгандек эмас. Балки уларни шу аҳволга солиб қўйган мустақиллигимиз мухолифларидан ва яна сизга ўхшаган неоколониализм югурдакларидан Ўзбекистонни ҳимоя қилиш учун Президент ва халқ якдил ҳаракат қилмоқда. Жаҳон тарихи тажрибасидан бундай якдиллик ҳар доим ғалабага олиб келгани яхши маълум. Вижутовичларни худди шу нарса ғулғулага солиб қўйган.

Шу ўринда бир савол туғилади: демократия билан якдиллик бир-бирига зид нарсаларми? Йўқ, аксинча!

Демократия ва уюшқоқлик бир-бирини тўлдирувчи ҳаётбахш омиллардир. Ўзларини демократия ҳимоячиси қилиб кўрсатган «ўртоқлар»: «Бизга ягона демократик кенглик жуда зарур», дейиш билан аввалгидек Ўзбекистоннинг олтинларини текинга ташиб кетишни, пахтасини, пилласини, қоракўлини, газини ва бошқа бойликларини сувтекинга олишни мўлжалламоқдалар.

Ҳали биз ҳеч кимга, энди чучварани хом санабсиз, деб очиқ айтганимиз йўқ. Лекин эртага шундай дейишимизни сезган вижутовичлар «демократик раҳномалик»ни янада кенгроқ майдонга кўчирмоқдалар.

«Ўрта Осиёда диктатура: Тожикистонда, Ўзбекистонда, яна — ҳамма жойда?» «Известия» газетасининг 1991 йил 26 сентябрь сонидаги мақола шундай номланган. «...Тожикистондаги воқеалар ўзбекча сценарий асосида ривожланмоқда, фақат битта фарқи бор: ҳозирча Ўзбекистонда воқеалар фавқулодда ҳолат эълон қилиш даражасига етгани йўқ».

Қаранг-а, улар Тожикистондаги можароларни тезроқ Ўзбекистонга кўчиришни қанчалар орзу қилишади!

Мана, марказдаги демократик раҳномаларимизнинг асл мақсади.

Кейинги пайтда Марказий телевидениенинг ТСН программаси «Известия»га жўровоз бўлишга ҳаракат қилаётир. 23 сентябрь куни Москва вақти билан соат тўққиз яримда шу программадан Қўқон шаҳрида кўпминг кишилик митинг бўлди, деган ёлғон ахборот тарқатилди. Қўқон шаҳар ижроқўмининг раиси Мавлонқулов шу куниёқ Бутуниттифоқ телерадиокомпанияси раиси Егор Яковлевга Қўқонда ҳеч қандай митинг бўлмаган, изоҳ талаб қиламан, деган телеграмма билан мурожаат қилди. Лекин марказ сукут билан чекланиб қўяқолди.

Заҳар солмоқ эрур касби илоннинг, деган мақолимиз мана кимларга мос келади.

— «Мегаполис-экспресс» газетасининг ёзишича, гўё мен, митингга чиқаман, деган студентларни университетдан ҳайдаб юбориш билан қўрқитган эмишман, — дейди СССР халқ депутати, ТошДД ректори, академик Эркин Юсупов. — Ахир мен, 8 сентябрь куни Москвада — СССР халқ депутатларининг съездида бўлган одам қандай қилиб Тошкетдаги талабаларга тазйиқ ўтказа оламан?

ТСНнинг навбатдаги — 25 сентябрь соат 18 даги ахборотидан кейин Ўрта Осиё мусулмонлари диний бошқармаси раиси, муфтий Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф сафарда бўлгани учун унинг қабулхонаси билан боғландик. У ердан: мусулмонлар Ўзбекистонда шариат қонунларини жорий этишни талаб қилаётгани ҳақидаги марказ телевидениеси тарқатган хабарлар бўҳтондан иборат, деб айтишди.

Ҳозирча (нияти фош этилгунча) дирижёрлик таёқчасини ушлаб турган Валерий Вижутовични 26 сентябрь куни ТСН программаси алоҳида ёлғон билан қувватлади: гўёки Тошкентда парламент йиғилиши бўлиб, унда бир гуруҳ депутатлар республика раҳбарларининг истеъфога чиқишини талаб қилган эмиш. Ўзбекистон жамоатчилиги, парламент аъзолари ҳайрон. Улар қатнашмаган ва аслида бўлмаган бу йиғилиш ҳақида ТСН қаёқдан хабар топибди?! Яхшики, икки соатдан кейин ТСН программаси бу ахборотнинг ёлғонлигини тан олди. Аммо пода кетган, ичиқоралик оғуси ширин ошимизни тахирлаб улгурган эди. Ахир, ҳар бир кишига биттама-битта «бу ёлғон экан» деб уқтириш амалда мумкин эмас. Шу боис ҳозирча фақат оммавий ахборот воситалари орқали нозик жойимизни пайпаслаб излаётган марказдаги оғалар қилмишлари фош бўлиб қолганда кўпинча сукут билан, дўппи тор келиб қолган ҳолларда йўлига кечирим сўраш билангина чекланишмоқда. Ўзбек халқи буни кўриб-билиб турибди.

Ҳозир Ўзбекистоннинг турли шаҳар-қишлоқларидан, ҳатто Совет Иттифоқининг кўп жойларидан ҳам воқеликни бузиб кўрсатаётган ва барқарорликни издан чиқариб, шу йўл билан Ўзбекистоннинг мустақиллигини бўғиб ташлашга уринаётган иғвогарларнинг овозларини ўчириб қўйиш ҳақида талаблар эшитилмоқда. Ёлғон ахборот муаллифлари эса биздан шуни кутаётир, чунки улар бу сўнгги чора Гуржистон ва Молдовадаги каби Ўзбекистонда ҳам вазиятни кескинлаштиришга, уларнинг: ана, демократия бўғилмоқда, деб аюҳаннос солишларига қўл келади, деб ишонмоқдалар.

Сабр-тоқатли ўзбек халқи, ҳар қандай иғволарга ўзбекча босиқлик билан муносиб жавоб беради. У мустақил Ўзбекистоннинг ички ишларига сурбетларча аралашаётганларнинг бу ниятларини ҳам чипакка чиқаради.

Мусо АБДУРАЗЗОҚОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

«Известия» рўзномасида босилган «Узиб қўйилган вагон» мақоласини ўқиб ушбу мактубни ёзишдан ўзимни тиёлмадим. Бу мақола ўзбек халқи, Ўзбекистон раҳбарияти шаънига отилган тош, ғирт бўҳтондир. Вижутовични Ўзбекистонда ким таъқиб қилибди? Яхши ниятли кишиларга Ўзбекистон қачон ўз эшикларини ёпган?! Қонуний ҳокимият Конституцион тузумни ҳимоя қилаётгани нега Вижутовичга ўхшаганларга ёқмаяпти? Нега Вижутовичлар суверен Республиканинг ички ишларига сурбетларча аралашмоқдалар? Бу саволларга жавоб топиш қийин эмас; асл башараларини қанчалик ниқобламасинлар вижутовичлар меҳнаткашлар душманидир. Улар учун бу дунёда муқаддас нарсанинг ўзи йўқ. Халқ пешона тери, қони эвазига яратган барча қадриятларни улар бир кунда яксон қилишдан тап тортмайдилар.

Уртоқлар! Биз сизлар тарафдамиз! Ҳаммангизга омад ёр бўлсин!

Салом билан АЛЕКСАНДРОВ.
Москва шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВГА

«Известия» рўзномасида эълон қилинган «Узиб қўйилган вагон» мақоласини сизга, сиз орқали кўп миллатли Ўзбекистон фуқароларига қилинган бўҳтон, ҳақорат деб тушунамиз.

Меҳнат жамоамиз расмий раддиянома талаб қилиб «Известия» рўзномаси таҳририятига телеграмма юборди. Биз, Самарқанд вилоятининг Советобод райони алоқачилари мустақил Ўзбекистонда сиз олиб бораётган қайта қуриш сиёсатини тўла қўллаб-қувватлаймиз, бу сиёсатнинг муваффақиятли амалга ошиши учун қўлимиздан келган барча ишни қиламиз. Манбаи марказда бўлган бўҳтон, сафсаталарни юрагингизга яқин олманг. Биз бу гапларга ишонмаймиз. Сиз бизга кераксиз. Узингизни эҳтиёт қилинг. Халқимиз бахт-саодати йўлида олиб бораётган хайрли ишларингизда сизга муваффақият тилаймиз. Биз тинч меҳнат тарафдоримиз. Миллатлараро низолар ҳеч қачон яхшиликка олиб келмайди.

Бутун бир халқни, унинг раҳбарини ҳақоратлаш жиноятдир. Советободлик алоқачилар номидан бундай ғайриқонуний ишларга чек қўйилишини талаб қиламиз.

Советобод райони алоқачилари номидан А. КИМ, С. СУВОНОВ, Д. МИРЗАЙДИНОВА.

ОНА ЮРТ ТУПРОҒИНИ КЎЗИГА СУРТИБ

Ўзбеклар (туркистонликлар)нинг биринчи халқаро Тошкент учрашуви қатнашчилари жумҳурият билан танишишди. Ватандошларимиз қадимий Бухоро ва Самарқанд шаҳарларига бордилар. Улар тарихий ёдгорликларни зўр қизиқиш билан томоша қилдилар, меҳнаткашлар билан учрашиб, улар билан суҳбатлашдилар.

Меҳмонлар Тошкентга қайтиб келганларидан сўнг улар чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятига таклиф этилдилар. Бу ерда Ўзбекистон пойтахти жамоатчилиги вакиллари билан учрашув бўлди. Шу жамият раиси С. У. Султонова меҳмонларни аждодлари юртига келгани билан табриклади.

«Эл» халқаро уюшмасининг раиси Абдурауф Мақсудий ва бошқалар Ўзбекистон республикаси мустақил давлат деб эълон қилинганлиги туфайли мумкин бўлган ушбу учрашувнинг катта аҳамияти, бошқа мамлакатлардаги ватандошлар билан иқтисодий ва маданий алоқаларини янада ривожлантириш, бир-бирларига нисбатан меҳр-шафқатли бўлиш зарурлиги ҳақида гапирдилар. Учрашувда миллий куйлар янгради.

Меҳмонлар Еттитерак маҳалласида бўлдилар, пойтахтнинг маданий ёдгорликларини кўздан кечирдилар. Улар Тошкент жуда катта таассурот қолдирганлигини эътироф этдилар.

Учрашув қатнашчилари шарафига Тошкент шаҳар Кенгаши номидан зиёфат берилди.

(ЎзТАГ).

Ўқитувчилар сулоласи учрашуви олдидан

Тошкентда ўқитувчиларнинг анъанавий байрам кунлари «Ўқитувчилар сулоласи»нинг ўзаро учрашув-мулоқотлари бўлиб ўтади. Шарқда азалдан ўқитувчи «устоз» деб эъзозлаб келинган. Утказилажак бу тадбирдан мақсад унутилган халқ таълим-тарбиясининг бой тажрибаларини ўрганиш, қадриятларимизни изчил ўзлаштиришдан иборат. Қуйида ана шундай сулола сардорларидан бири — Муаззам Назарова ҳақида ҳикоя қиламиз.

УСТОЗЛАРНИНГ УСТОЗИ

...Бу табаррук инсон ҳақида ўйлаганимда кўз ўнгимда тадбиркор, талабчан, қатъий сўзли аёл сиймоси гавдаланарди. Шу ўй билан у ишлайдиган илм маскани — пойтахтнинг Собир Раҳимов районидаги Лал Баҳодир Шастри номли 24-ўрта мактабга йўл олдим. Афсуски шу куни Муаззам Назаровани учрата олмадим.

Мактаб директори Жалолиддин Низомов мақсадимни эшитгач: — Муаззам Назаровами? — деди чеҳраси ёришиб. — Биз у кишини «опа» дейишга одатланганмиз. Опа мактабимизнинг энг фахрли ўқитувчиларидан бири. Мактабнинг оғир-енгилини бирга тортганмиз. Ута камтар... — Сўнг менга савол билан мурожаат этди. — Сизни опанинг фақат ўқувчиларга бераётган таълим-тарбияси қизиқтирадими?

Бу саволдан бироз ўнғайсизландим. Сўнг, у кишининг фикрини аниқроқ билиш мақсадида саволга савол билан жавоб қайтардим:

— Сиз бошқачароқ фикр айтмоқчимидингиз?

— Ҳа, менга қолса опанинг ўқитувчилар жамоасига устозлиги ҳақида гаплашсак. Чунки бугунги кунда ўқитувчи кадрларнинг сифати ҳақида кўп гапирамиз. Лекин ўрта мактабларда устозларга устозлик қилаётган инсонлар ҳақида, уларнинг тажрибалари ҳақида камроқ фикрлаймиз....

Шу пайт хонага директорнинг илмий ишлар бўйича муовини Каримжон Алимжонов кириб келди... Суҳбатимиз мавзуи опанинг таълим-тарбия соҳасидаги иш йўл-йўриғи ва ўқитувчилар билан ишлаш тажрибаси ҳақида давом этди.

Опа шу мактабда тарих фани муаллимаси. Ярим асрдан ошдики, ёшларга ўтмиш саҳифаларини ўқитишдек, машаққатли ва шарафли касб эгаси. Кейинги вақтларда ўқитувчининг обрўси тушиб кетди, деган дашномларни кўп эшитадиган бўлиб қолдик. Чунки, ўқитувчи кадрлар тайёрлашда ёшлар орасидан иқтидорли, касбга лаёқатлиларини танлаб олишга эътибор сусайиб кетди. Тўғри, бу ҳолдан кўз юма олмаймиз. Лекин шу ўринда бир мулоҳазали фикрни айтиб ўтмоқчимиз. Шу вақтгача ҳам ўзига ва ўқитувчига талабчан муаллимнинг обрўси ҳеч қачон тушган эмас. Агар у бола қалбига йўл топса, ўз фанини мукаммал билса, дарслик билан чекланиб қолмай, соҳани давр билан ҳамоҳанг олиб борса, бу ўқитувчининг мавқеи шубҳасиз ўз ўрнида бўлади. Ўқитувчи аввало эътиқодли инсон бўлмоғи даркор. Опа худди шундай фазилатга эга.

Одатда ўқитувчи талабчан ва ўктам бўлса, ўқувчига чуқур билим, талаб даражасида таълим-тарбия бера олади, деган қарашлар мавжуд. Муаззам опа эса бунинг акси: содда, камтар, ўта мулойим, кўнгилчан. Лекин ўқитувчилар ва ўқувчилар уни ҳамиша ҳурмат қилади. Айниқса, бугунги кунда шуууримизда ўтмиш тарихни ҳаққонийлигича билиш истаги жўш урган кезларда бу фанга янада жиддийроқ муносабатда бўлиш талаб этиляпти. Муаззам опа тарихдан дарс ўтар экан, дарсликларда баён этилган мавзулардан ташқари тарихимизга, ўзбек халқи ўтмишига бўлган шу бугунги муносабатни назарда тутиб, ўқувчиларга сабоқ беряпти.

Мактаб директорининг опа ҳақидаги фикрларига тўла-тўкис қўшиламан. Тажрибали мураббий нафақат ўқувчилар, балки ўқитувчиларнинг ҳам яқин маслаҳатгўйи.

Шахсан ўзим ҳам опанинг сабоқларини тинглаганман, — дейди Ж. Низомов. — Дарс чоғида шўх болалар ҳам жимиб қоларди. Зўрға «уч»га ўқийдиган ўқувчи ҳам опанинг дарсида диққат билан ўтирарди. Назаримда ҳозир ҳам опа мен учун ўқитувчим... Ҳамма муаллимлар ҳам бола тарбиясига опа сингари фидойи бўлишларини истардим.

Муаззам Назарованинг ёш мутахассислар билан олиб бораётган ижодий ҳамкорлигини алоҳида таъкидлаш керак.

— Опани ҳамиша одамлар орасида учратасиз, — суҳбатга аралашди Каримжон Алимжонов. — Гоҳ ўқувчилар, гоҳ ўқитувчилар унинг олдига маслаҳат сўраб келишади. Опа узоқ йиллар мактабимизда илмий ишлар бўйича директор муовини бўлиб ишлаган. Шундай экан, шубҳасиз, мен у киши билан жуда кўп ижодий ҳамкорлик қиламан. Эсимдан чиқмайди. Иш бор жойда камчилик, баҳс-мунозара бўлиши табиий. Мактабда эндигина иш бошлаган ёш ўқитувчининг дарс ўтиш услуби қаттиқ танқид қилинди. Ўқитувчи ўзига билдирилган бу танқидни ҳурматсизлик деб қабул қилди. «Мен эскича яшашни ва ишлашни истамайман, замонавийлик тарафдориман», деди у жиғибийрон бўлиб. Шунда опа оҳиста сўз бошлади: «Қизим, сиз ҳали жуда ёшсиз. Замонавий бўлишингиз ва ўзингизча тафаккур қилишингиз табиий. Дарсни жуда пухта ўтдингиз, билимингизга сўз йўқ. Фақат болаларни ана шундай мароқли дарсингизга жалб қилолмадингиз, холос. Асосийси, фанни чуқур биласиз, буёғини ўрганиб кетасиз. Сиздан жуда билимдон муаллим чиқади», дедилар. Ҳозиргина бу касбни тарк этишга тайёр турган муаллима сал ўтмай энг ҳурматли ўқитувчиларимиздан бирига айланди. Ваҳоланки, ўша пайтда йиғилишда ҳам худди шу фикр бу муаллимага айтилганди.

Демак, ўқитувчининг нафақат чуқур билими балки нотиқлик санъати, сўзлаш оҳанги ҳам тингловчига катта таъсир этади деган хулосага келдим. Опа билан ишлаш жараёнида бундай воқеаларни жуда кўп кузатганман.

У жуда ҳақ гапни айтди. Ўқитувчининг сўзлаш маданияти унинг маънавий қиёфасини, ички дунёси нечоғлик бойлигини ойнадай кўрсатади қўяди. Билим масканида унинг ўгитларидан тўғри хулоса чиқариб, ҳаётда ўз ўрнини топган, касбнинг машаққатли сўқмоқларидан дадил борган кўплаб ёшлар ишлайди. Пўлатой Ҳабибуллаева, Дилфуза Баҳромова, Маъмура Ҳикматуллаева, Муяссар Самадова, Ниғматилла Эргашев каби ёшлар опанинг шогирдлари. Назаримда опанинг ярим асрлик билим бериш фаолиятини муаззам дарёга қиёсласак, бу ўқитувчилар бамисоли жилғадек унга интилади.

Муаззам Назарованинг машаққатли ва савобли касби муносиб тақдирланди. Опа Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи. Ўзбекистон халқ маорифи аълочисидир. У устозлик касбидан бахт топди. Аввало, устозликни ўзи эъзозлади, қолаверса, бошқаларда, оиласида шу заҳматли касбга меҳр уйғота олди.

Устозлик улар шажарасида узоқ йиллардан бери давом этиб келяпти. Муаззам опанинг волидаси Саломат Аюпова бола тарбиясига ташна инсон эди. Синглиси — Муҳайё Толипова, қизи Мунтазам, ўғли Ҳакимжон, неваралари Муҳтарам ва Дилнозалар ҳам опанинг изидан юрдилар.

Муаззам Назаровани мен устозларнинг устози дегим келади. Зеро, оқилона, жафокаш бу аёлнинг ҳаёт мактабидан неча-неча ўқитувчилар сабоқ олди ва олажак.

Саида ЙУЛДОШЕВА,
«Ўзбекистон овози»нинг махсус мухбири.

● Жиззах вилоятининг Арнасой районидаги Ю. Фучик номли давлат хўжалигининг Саид Анорқулов етакчилик қилаётган бўлимида кунига саккизта «зангори кема» ишлаб турибди. Мўлжал — 340 гектар пахта майдонидан 26 центнердан ҳосил кўтаришдир.

Суратларда: 1. Илғор механик-ҳайдовчилар О. Абдураҳимов, Т. Ёрбеков, А. Турдиқулов билан бўлим бошлиғи Саид Анорқулов (ўнгдан иккинчи) бугунги иш режаси ҳақида фикрлашмоқда. 2. «Зангори кема»лар пахтазорда.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

МУШТАРИЙ ХАТЛАРИ

● «Ўзбекистон овози» рўзномасига 1961 йилдан буён обуна бўлиб келяпман.

Мен рўзноманинг воқеаларни ёритишдаги ва уларга баҳо беришдаги холислиги, босиқлигини ёқтираман. Сир эмас, ҳозир ошкораликни рўкач қилиб, босар-тусарини билмай оғзига нима келса, шуни матбуотда ёзаётганлар ҳам йўқ эмас. Таклифим шуки, севимли рўзномамизда «Эҳтиросларга берилиб, мантиқ ва чегарани унутмайлик» деган янги рукн очилиб, унда шундай кимсаларнинг ниқоблари очиб ташланса айни муддао бўларди. Гуруч курмаксиз бўлмаганидек, раҳбарларимиз орасида ношудлари ҳам йўқ эмас. Улардан на жамоага ва на ишга наф бор. Рўзнома барча мавзулар қатори ана шу масалага ҳам эътибор берса чакки бўлмасди.

Йўлдош ТУХТАБОЕВ,
Ўқитувчи, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, Тўрткўл райони.

● «Ўзбекистон овози» рўзномасини 1957 йилдан буён мунтазам ўқиб келяпман. Унинг доимий обуначисиман.

Берилаётган мақолаларга эътирозларим йўқ, маъқул. Лекин фельетонлар ва милиция ҳаётидан ҳикоя қилувчи мақолалар илгари жуда бўлмаса ҳафтада бир марта, яъни ҳар якшанба куни босилгучи эди. Ҳозир эса онда-сонда чиқяпти. Улар тез-тез бериб борилишини жуда истардим.

Тўйчибек ҲАСАНОВ,
ҳайдовчи, Фарғона вилояти Ленинград районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги.

● Республикамизнинг отахон рўзномасига ихлосим баланд. Келгуси йил учун ҳам унга ёзилдим.

Тенгдошларим, ҳамфикрдошларим ва ўртоқларимни ҳам «Ўзбекистон овози»га обуна бўлишга ундаяпман. Ахир, «Иштирокиюн»дан «Ўзбекистон овози» номини олгунгача бўлган қарийб 75 йиллик тарихий давр ичида рўзнома жуда кўп воқеаларнинг шоҳиди бўлган. Ўзбек тили ва адабиёти равнақининг фидойилари бўлган Чўлпон, Фитрат, Усмон Носир, Абдулла Қодирий, Ғафур Ғулом, Ойбек, Шайхзода ва бошқаларни тарбиялаб етиштирган ана шу рўзнома эмасми? Истагим шуки, севимли рўзномамизнинг номи ўзгарибгина қолмай, унинг маъноси, мантиқи ва бошқа жиҳатлари ҳам ўзгарса, халққа янада яқинлашса нур устига аъло нур бўларди. Газетани қўлга олган ҳар бир киши фахр билан «ахир бу ўзимизнинг «овозимиз»-ку деб айта оладиган бўлсин.

Дадажон ҲОЖИБЕКОВ,
Тошкент области, Тўйтепа шаҳри.

● Оиламизда ўн уч киши бор. Ўғил-қизлар, келинлар, неваралар. Ҳаммамиз бир ҳовлида яшаймиз. Шу сабабли ойнома ва рўзномаларга обуна бўлишни ўзаро бўлишиб олганмиз.

Келгуси йил учун, гарчи обуна нархи ошиб кетган бўлса-да, 305 сўмлик рўзнома ва ойномаларга ёзилдик. Албатта, «Ўзбекистон овози» шу рўйхатнинг бошида турибди.

Кези келганидан фойдаланиб, ушбу хатда ўз илтимосимни айтсам дегандим. Обуначиларга фақат рўзномага ёзилиш мавсумида эътибор бериладию, кейинчалик эса улар эсдан чиқариб юборилади. Мен алоқа бўлимлари қандай ишлаётгани, улар обуначиларга рўзнома ва ойномаларни вақтида олиб келяптими ёки йўқми, мана шу ишларни ҳам доимий назоратда сақлашни таклиф қиламан.

Т. ҲАМЗАЕВ,
Чортоқ районидаги Коросқон қишлоқ Кенгаши.

● Аввало рўзноманинг янги номда чиқаётгани ва у кундалик ижтимоий-сиёсий нашрга айлантирилганлиги билан таҳририят аъзоларини табриклайман.

«Ўзбекистон овози»ни кўп йиллардан бери олиб ўқийман. Шу сабабли рўзнома мухбирларидан ким қандай ёзиши, қайси мавзуларга кўпроқ эътибор бериши бизга яхши маълум. Рўзнома ижтимоий-сиёсий нашрга айланган экан, қишлоқ аҳолиси ҳаёти ва турмуши унинг саҳифаларида кўпроқ ёритиб борилса деймиз. Чунки бу ерда яшовчиларнинг ҳаёти ниҳоятда оғир, иқтисодий қийналган, таъминоти ёмон аҳволда. Ана шундай кунга тушиб қолганимиз бир ҳисобдан маҳаллий ташкилотларнинг яхши ишламаётгани, расмиятчилик, ўзибўларчилик кучайгани сабабли деб тушунамиз. Шунинг учун ҳам рўзномада кундалик турмушимизнинг ана шу соҳалари қаттиқ танқид қилинса фойдадан ҳоли бўлмасди.

И. ҲАЙДАРОВ,
Сирдарё вилояти.

● Ҳозир обуна пайти. Шундан фойдаланиб, ўз дардимизни рўзномага айтиб олишни истаймиз.

Республикада аҳолининг кўпчилик қисми қишлоқда яшайди, муштарийларнинг аксарият қисми ҳам ана шулар. Шу сабабли рўзнома саҳифаларида қишлоқ турмушига доир мақолалар кўпроқ бериб борилса дуруст бўларди. Айниқса, бу ерда тез ўзгариб бораётган турмуш муаммолари қандай ҳал этилаётгани, ижарачилик, фермерлиқ соҳасидаги тажрибалар ҳақидаги мақолаларга кенгроқ ўрин ажратилса айни кўнглимиздаги иш бўлади. Фақат ижобий, мақтовлар билан чекланиб қолмай, салбий ҳодисаларни фош этадиган танқидий мақолаларни ҳам ўқишни истаймиз.

У. ҚОСИМОВ, А. ШОКИРОВ, Т. СОАТОВ, Б. СОБУРОВ, Ш. БЕКМУРОДОВ,
Ильич районидаги Улоқов номли давлат хўжалиги.

«Ўзбекистон овози»га ёзилдингизми?

ОБУНА БАҲОСИ: бир йилга — 25 сўм 68 тийин; ярим йилга — 12 сўм 84 тийин; уч ойга — 6 сўм 42 тийин. Нашр кўрсаткичи — 64583

ФАХРИЙЛАРНИ ЭЪЗОЗЛАЙЛИК

Шу йил 1 октябрда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ташаббуси билан биринчи марта Халқаро қариялар куни нишонланади. Шу муносабат билан рўзномамиз мухбири Ўзбекистон Республикаси Қизил Ярим Ой жамияти раиси ўринбосари Алишер Ғуломовга ушбу байрамнинг мақсади ва моҳияти ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Жумҳуриятимизда биринчи марта ушбу байрам нишонланмоқда. Шуни таъкидлаш керакки, кейинги йилларда кекса кишилар сони маълум даражада кўпаймоқда. Шу йилнинг 1 январидаги маълумотларга кўра, бизнинг мамлакатимизда 45 миллиондан ортиқ нафақахўр бор. Кейинги беш йил мобайнида нафақахўрлар сони 5,4 миллион кишига ёки 10 фоизга ошди.

Ушбу байрамни ўтказишдан мақсад жаҳон жамоатчилиги, ҳукумат ва ҳукуматдан ташқари ташкилот ва муассасалар эътиборини кексалар муаммоларига қаратиш, қарияларнинг ижтимоий ва иқтисодий таъминоти учун кафолат беришга қаратилган сиёсатни рағбатлантиришдир. Шу тариқа уларга жамият ҳаётида фаол иштирок этиш имкониятини яратишдир.

Оммавий ахборот воситаларининг эътиборини фахрийлар ҳаётини ёритишга қаратиш зарур. Уларнинг ҳаётий тажрибаси, ақл-идрокидан жамият тараққиётида фойдаланиш, кекса кишилар талаб ва эҳтиёжларини қондиришга қаратилган масалаларни ҳал этиш имкониятини яратиш зарур.

• Бугун — Халқаро қариялар куни

Байрам куни ёрдамга муҳтожларга амалий кўмаклашиш, уларни парвариш қилаётган кишиларни рағбатлантириш, меҳр-шафқат ва бошқа турли хил тадбирларни ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Бу байрамни нишонлаш ҳар биримизни қариялар муаммоларини ҳал этишга ўз ҳиссамизни қўшишга даъват этади. Бу муаммолар ҳозирги бозор муносабатларига ўтиш шароитида айниқса ўткирлашмоқда. Шу билан бирга 1992 йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти 1982 йил август ойида Умумжаҳон Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Ассамблеяси тасдиқлаган кексалик муаммолари бўйича халқаро ҳаракат режаси ўн йиллигининг натижаларига якун ясашни мўлжалламоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти мана шу санага ҳозирдан бошлаб тайёргарлик кўришни тавсия этади. Келгуси йилларга мўлжалланган навбатдаги чора-тадбирлар режасини тузиш, амалга оширилган тадбирларни атрофлича таҳлил этиш ҳам албатта кун тартибида турипти.

Ушбу байрам айнан жумҳуриятимизда ҳам кенг нишонланади. Истироҳат боғлари, маданият марказлари, маҳаллаларда турли халқ сайллари, учрашувлар ўтказилади. Уни хушчақчақ ва кўнгилли ўтказиш учун халқ депутатлари ижроия комитетлари кўпгина тадбирлар белгилаганлар.

Байрам шодиёналарига марҳамат, азиз онахонлар ва отахонлар, давримизнинг нуроний фахрийлари!

САЛОМАТЛИК МАСКАНИ

Пойтахтимизнинг 17 минг кишилик Қорасув даҳаси меҳнаткашлари саломатлигини муҳофаза этиш учун янги шифо маскани фойдаланишга топширилди. Бу поликлиниканинг умумий қиймати 1,5 миллион сўмлик бўлиб, 350 минг сўмлик қўшимча маблағ эса жиҳозлаш учун сарфланди. Автотранспорт, совутгич, замонавий юмшоқ мебеллар, сметага қўшимча равишда 342 минг сўмлик тиббий асбоб-ускуналар сотиб олинди.

Хорижий давлатларда тайёрланган тиббий асбоб-ускуналар шифокорлар учун ҳам беморлар учун ҳам катта қулайлик туғдиряпти. Шифо маскани қошида 20 ўринлик кундузги стационар мунтазам фаолият кўрсатаётир. Бу ерда ҳомиладор аёллар соғлиғини назорат қилувчи бўлим ҳам ишга тушди. Шифо масканида яратилган бу қулайликлар фақат меҳнаткашлар саломатлигини муҳофаза этиш мақсадида хизмат қилаётир.

Суратда: ушбу лавҳаларда даҳада қад ростлаган янги шифо масканининг очилиш тантаналари акс эттирилган.

Шербек ИБРОҲИМОВ сурати.

Футбол

МУҲИМ ҒАЛАБА

● ОЛИЙ ЛИГА командалари ўртасида навбатдаги тур учрашувлари ўтказилди. «Пахтакор» футболчилари яна бир бор мухлислар ишончини оқлашди. Ўнгланиб, мавқеини мустаҳкамлаб, олий лигадаги ўрнини сақлаб қолишга ҳаракат қилаётган футболчиларимиз муҳим ғалабага эришдилар. «Шахтёр» футболчиларини қабул қилган пахтакорчилар 4:1 ҳисобида устун келишди. Тўпларнинг учтасини А. Пятницкий, биттасини И. Шарипов дарвозага йўллашди. Шундай қилиб, пахтакорчилар очколарини 21 тага етказиб мақеларини анча мустаҳкамлашди. Ҳозир ўйинлар жадвалини пойтахт спартакчилари билан армиячилари 39 тадан очко билан бошқаришмоқда. Киев динамочиларида 33 та очко бор.

БИР ХИЛ ҲИСОБ

● БИРИНЧИ ЛИГА жамоалари ҳам навбатдаги ўйинларни ўтказдилар. Фарғонанинг «Нефтяник» жамоаси «Кубань» футболчиларини қабул қилиб, 3:1 ҳисобида муваффақият қозондилар. Наманганнинг «Навбаҳор» футболчилари эса «Ростсельмаш» жамоасини худди шу ҳисобда енгди. Ҳозир Фарғона водийси футбол жамоалари ҳисобидаги очколар 34 тадан бўлди. Чемпионатда «Ротор» футболчилари 48 очко билан пешқадамлик қилишмоқда. «Тилигул» ҳисобида 43 очко бор. Навбатдаги ўйинлар бугун бўлади.

• Муштарий нуқтаи назари

АЛДОВЛАРГА УЧМАНГ, ОДАМЛАР!

Август хунтаси энди — тарих. Бор-йўғи 72 соатлик умр кўрди у. Аммо кўпгина муаммоларнинг ойдинлашишига сабаб бўлди. Ўзига бино қўйган, оммадан ажралиб қолган тўраларнинг куни битди, шундай фирқалар ҳалокатга учради. Бошқалари эса кучига-куч қўшиш имконига эга бўлдилар. Республикалар ўртасидаги куч қайта тақсимланиб, мустақиллик ҳаракати ниҳоятда тезлашиб кетди.

Ушбу хунтадан сўнг ўн кун ўтар-ўтмас, юртимизда юз ўттиз йилда ҳам ушалмаган орзу ушалди. Бу тарихда камдан-кам учрайдиган воқеа.

Балки шу сабабдандир Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги билан боғлиқ масалалар марказда турлича талқин қилинаётир. Озодликни дилдан қабул қилганлар анча. Бироқ уни қора бўёққа бўяб кўрсатаётганлар ҳам етарли. Собиқ марказдаги айрим оммавий ахборот воситалари, айниқса, «Известия», «Комсомольская правда» рўзномалари бу борада «ибрат» кўрсатаётирлар. Аслида ким ҳақ, ким ноҳақлигини одил ҳакам — вақт кўрсатади. Тарих ўз ҳукмини чиқарар, ҳаммаси ўз ўрнини топажак. Бироқ ушбу воқеликка ҳозир бефарқ, лоқайд қараб туриш, муносабат билдирмасликни гуноҳ, деб биламан. Шу боис ҳам бир муштарий сифатида ўз шахсий фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман.

Биринчидан, мустақилликка интилиш алоҳида бир шахснинг ўй-хаёли эмас. У — каттами, кичикми ҳар бир халқнинг орзу-умиди. Бунга шак-шубҳа бўлмаслиги керак. Озодлик ҳаракати топталиши, хўрланиши мумкин, лекин уни тўхтатиб қоладиган куч йўқ. У барибир ғалаба қилади. Фақат худди шу бугунгидек вақти-соати келганда.

Иккинчидан, СССРдек аслида унитар бўлган давлат тузумининг парчаланиши, унинг ўрнига алоҳида миллий мустақил давлатларнинг пайдо бўлиши учун вазиятнинг ўзи пишиб етилганди. Ушбу имкониятдан биринчи бўлиб Болтиқбўйи республикалари, Молдова, Грузия ҳам, ўз навбатида Ўзбекистону Қирғизистон ҳам вақтида фойдаландилар. Латвия, Литва ва Эстонияни БМТ тан олди. Ўрта Осиёга ҳам навбат келар.

Учинчидан, миллий онг уйғонди. У шиддат билан ривожланди. Минглаб йиллик тарихга, маданиятга эга халқларнинг суянган-сиғинган давлатлари аслида йўқлиги-ю, улар бор-йўғи марказ қурбонлари эканликлари миллий ғурурни жумбушга келтирди. Лекин шу нарсага яхши тушуниб етилдики, ўз давлатига, юртига, заминига эга миллат — ҳар хил низоларга қарши кафолатдир. Чунки уларга тинчлик зарур, осойишталик зарур. Зеро, мол-мулкини, бойлигини, маданиятини келажакка, истиқболга ишонч билан аждодларига қолдириб кетишлари керак. Шу сабаб чегарадош давлатлар қўшничилик — минг йилчилик қабилида иш тутишлари тайин.

Жумҳуриятларнинг мустақилликка интилишлари учун кучли туртки бўлган тўртинчи сабаб — мамлакатни қамраб олган чуқур сиёсий, иқтисодий инқироздир. Марказий идоралар бу инқирозни бартараф қилолмадилар. Халқлар учун нажот мустақил, алоҳида миллий давлатларда қолди.

Бешинчидан, август хунтасининг ҳалокати империянинг охирги, энг мустаҳкам замини — КПСС Марказқўмининг қулашига олиб келди.

Қафасдаги қуш тўр қирқилганда чиқиб кетмаса, демакки, унинг ўз жонига қасди бор. Худди шундай хунтадан кейин вужудга келган қулай вазиятдан фойдаланмаган ва ўз юртини озодликка олиб чиқмаган миллатни тушуниш қийин. Бундай юртнинг раҳбарини миллат хоини, деб аташлари аён эди.

Бошқаларни билмадим. Президент Ислом Каримов юқоридагидек тақдир билан мутлақо келишолмасди, деб ўйлайман. Сабабларини унинг феъл-атвори ва иш фаолиятидан излаш керак. Шу орқали эса мустақилликка эришишимизнинг субъектив сабабларини билиб оламиз:

Биринчидан, у кейинги ўн-ўн беш йил давомида жумҳуриятимизнинг энг юқори, олий органларида фаолият кўрсатиб келаётир. Шу боисдан марказ идораларининг ситамларини, миллий ғурурга тегадиган хурмача қилиқларини ўз бошидан ўтказган. Ана шу сабаб унда бундай «хушмуомала» марказга қарши бир туғён ривожланмасдан ва бир кун келиб портламасдан бошқа иложи йўқ эди.

Маълумки, мустақиллик замини — иқтисодиёт. Президент профессионал иқтисодчи. Умрининг анча қисми давомида республика иқтисодиёти билан атрофлича шуғулланган. Кирим-чиқим, фойда-зарарни, иқтисодиётимизнинг заиф ва кучли томонларини пухта билади, Шунингдек, вагон-вагон кетаётган олтин, пахта, пилла ва ҳоказоларнинг мустақиллик учун кураш қуроли бўла олиши ва айни вақтда эса жумҳуриятда халқимизнинг баъзи бир эҳтиёжларини қондира оладиган корхоналарнинг етишмаслиги ҳам унга яхши аён.

Иккинчидан, марказда мустақилликка қарши кучлар етарли эканлигини, юз ўттиз йилдан бери табиий ресурсларимиздан, бойликларимиздан фойдаланиб келаётганлар диёримизни бекордан-бекорга қўлдан чиқармаслигини Президент И. Каримов билмасдими? Ахир булар аввало унга беш қўлдек аён эмасми?! Фақат олтиннинг ўзи салкам 40 йилдан бери ташилади. Ундан келадиган фойда йил бўйи етиштирадиган пахтамиз даромадидан бир неча марта кўп. Ҳар йили кетадиган олтинни ҳозирги баҳода ҳисоблайдиган бўлсак, Ўзбекистон халқининг бир йил давомида яратган миллий даромадига тенгдир. Бундай мўмай хазинадан ким воз кечади?! Ҳеч ким!

Тарихдан маълумки, ҳукуматга фикрлайдиган кишилар даркор эмас. Айниқса, мустамлака, қарам давлатлар учун. Уларга роботсифат хизматкорлар зарур. Ислом Абдуғаниевич Каримов, табиийки, бундай шартга кўнмасди, уни икки дунёда ҳам қабул қилолмасди. Зотан, бошқа жумҳуриятларда бўлгани сингари Ўзбекистонда ҳам миллий озодлик ҳаракати бошланган, миллий онг уйғонганди. Ўзбек халқи дунёга фақат қарз узай, деб келмаганини англаб етганди. У марказга ўша ердагилар қармоғига илиниб, ўз қўли билан юртдошларини қамаб, хўрлайдиган, юқоридагилар ноғорасига ўйнаб, «қулупнай» деб лақаб олган раҳбарлар керак эканлигини, аллақачон тушуниб етганди.

Шундай қилиб, И. Каримов олдида учта: борса келмас, борса келар ва борса хатар йўллари турарди. Биринчи йўл: Марказ манфаатига ён босиш. Бироқ халқ ундан юз ўгиради. Иккинчи йўл: Болтиқбўйи варианти бўйича иш тутиб, тезроқ мустақилликка эришиш. Бироқ ҳали марказ кучли эди. Тошкентда танклар ошиён қуриши мумкин эди. Лекин бу оғир юкни юртимиз кўтаролмасди. Бизга қимматга тушарди. И. Каримов юқоридаги икки йўлнинг биронтасидан ҳам юролмасди. Унинг олдида ягона, борса хатар йўли турарди. Бу ниҳоятда хавфли бўлиб, ўткир қиррали тоғ устидан йўл топиб юрган билан баробардир. Бу йўл қанчалик хавф-хатарга тўла, мураккаб ва оғир бўлмасин ундан жасорат ва ақл-заковат билан юрганлар ўз муродларига етганлар.

Ва ниҳоят, август хунтасининг ҳалокати, империя устунларининг қулаши, унинг раҳбарларининг сиёсий мурдага айланиши бошқа жумҳуриятлар қатори бизнинг республика мустақиллиги учун ҳам ниҳоятда муҳим қадам қўйишга имкон яратди. Боз устига хайриятки тўс-тўполон ва қонсиз. Бу эса Президент И. Каримовнинг: «Юртимизда бегуноҳ ҳеч кимнинг бурни қонамаслиги керак», деган шиорига ҳам тўла-тўкис мос келади.

Шундай қилиб, Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришиши учун объектив ва субъектив шарт-шароитлар пишиб етилганди. Дунёда янги мустақил, ҳур давлат туғилиши аниқ эди. Ва у дунёга келди! Шундай экан, «Известия» рўзномасининг: «Мустақил Ўзбекистон фақат Ислом Каримовга зарур. У ҳам бўлса, жонини сақлаш учун», деб ёзган сўзлари ғирт бўҳтондир, туҳмат тошидир. Бошқа марказий оммавий ахборот воситаларининг ҳам ҳеч холис ният билан эмас, балки ғаразгўйлик билан айтаётган шундай ғаламис, ғийбат гапларига алданманг, ҳеч қандай алдовларига учманг, бу йўлда адашманг одамлар!

Фарҳод РУЗИЕВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси республика ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш кенгашининг катта илмий ходими, иқтисод фанлари номзоди.

ВИЛОЯТ КЕНГАШЛАРИ СЕССИЯСИ

Бухорода халқ депутатлари вилоят Кенгашининг сессияси бўлди. Депутатлар «Уй-жой—2000» дастури қандай амалга оширилаётганлигини муҳокама қилдилар. Вилоят Кенгашининг раиси Д. С. Ёдгоров маъруза қилди.

Депутатлар сайловчиларнинг наказлари қандай бажарилаётганлиги ва бошқа масалаларни кўриб чиқдилар.

* * *

Халқ депутатлари Хоразм вилоят Кенгашининг сессияси бўлди. Минтақада экология ва санитария вазиятини янада яхшилаш вазифалари ҳамда олдинги сессияларда депутатлар қабул қилган тадбирларнинг қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди. Шу масалалар юзасидан экология ва табиат ресурсларидан самарали фойдаланиш, соғлиқни сақлаш, жисмоний тарбия ва спорт, аҳолини ижтимоий таъминлаш доимий комиссиялари раисларининг ахборотлари тингланди.

Сессияда халқ депутатлари вилоят Кенгашининг раиси Р. М. Худойберганова нутқ сўзлади. **(ЎзТАГ).**

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

«НАВОИЙ» ТОВАР-ФОНД БИРЖАСИ

СИЗНИНГ БОЗОРДАГИ ИШОНЧЛИ ШЕРИГИНГИЗДИР!

Ўз маблағларини ўринли сарфлаб, ишончли хизмат ҳамкорлари билан ўзаро манфаатли битимларни йўлга қўйишни хоҳловчи давлат, ижара, кооператив ташкилотлари, масъулияти чекланган жамиятлар ва хусусий шахслар

ДИҚҚАТИГА!

1991 йилнинг 1 августидан бошлаб Халқ депутатлари шаҳар Кенгаши ижроия комитетида

«НАВОИЙ» ТОВАР-ФОНД БИРЖАСИ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ РЎЙХАТГА ОЛИНДИ

Таъсисчилар маълум қилган Низом жамғармаси 20 миллион сўмдан иборат.

Шартнома 7 таъсисчи томонидан имзоланди.

УЛАР ОРАСИДА

— Республика қурилиш-тижорат банки.
— Бухоро ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси.
— Навоий электр кимё заводи.
— Моддий-техника таъминоти давлат комитетининг Навоий корхонаси.
— Навоий паррандачилик фабрикаси.
— «Диалог» кичик корхонаси.
— Қизилтепа паррандачилик фабрикаси.

«Навоий» товар-фонд биржаси товар хом ашё ресурслари, қурилиш материаллари, халқ истеъмол моллари ва ҳоказолар билан боғлиқ операцияларни амалга оширади.

Биржанинг фонд қисми ўз мижозларига пул ресурсларини фойда келтирадиган қилиб жойлаштириш, манфаатли шартларда кредит олиш, келгусида эса — қимматбаҳо қоғозлар билан бажариладиган операцияларни амалга оширишда ёрдам беради.

Дастлабки савдо — 1991 йилнинг 1 октябрига белгиланган.

1991 йилнинг 1 августидан 1991 йилнинг 1 декабригача акцияларга обуна очишга қарор қилинди.

БИРЖАДА СИЗ УЧУН ҲАЛИ ЎРИН БОР!

Акциянинг асл баҳоси 50 минг сўм. Уларни барча ҳуқуқий ва жисмоний шахслар сотиб олишлари мумкин. Дастлабки бадал ҳажми акция қийматининг 30 фоизини ташкил этади.

Акцияларга обуна бўлиш Сизга брокерлик (воситачилик) ўрнини олиш имкониятини беради, бу эса Сиз учун савдога таклиф этилган моллар билан бевосита танишиб чиқиш ва уларни харид қилиш демакдир.

Таъсис конференцияси 1991 йил 15 декабрда ўтказилади.

Манзилимиз: Навоий шаҳри, Ленин шоҳкўчаси, 7-уй.
Телефон: 3-88-02.
Факс: 3-35-90.

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1991 йилга
ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда
РЕСПУБЛИКА АСПИРАНТУРАСИНИНГ
ГЕРМАН ТИЛЛАРИ — инглиз, немис;
РОМАН ТИЛЛАРИ — француз, испан;
ТИЛШУНОСЛИК НАЗАРИЯСИ;
Педагогика назарияси ва тарихи;
Чет тиллар ўқитиш методикаси мутахассисликларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Аспирантурага киришни хоҳловчилар аспирантура тўғрисидаги Низомга асосланиб расмийлаштирилган ҳужжатлар ва танланган мутахассислик бўйича ёзилган рефератни 20 октябргача қуйидаги манзилгоҳга жўнатишлари лозим: 700115, Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104-уй, аспирантура бўлими.

Кириш имтиҳонлари 15 майдан бошланади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ ҚУРИЛИШ КОМИТЕТИНИНГ ҚУРИЛИШ КОМПЛЕКСИ РАҲБАР ХОДИМЛАРИ ВА МУТАХАССИСЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА МАЛАКА ОШИРИШ ТАРМОҚЛАРАРО ИЛМГОҲИ (МИППКРКС)

бўш лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

профессор: қурилиш ва саноатни режалаштириш иқтисоди (фан номзоди, доцент — 0,5 ставка);
доцент: халқ хўжалиги комплексларини бошқариш.
ТАНЛОВ МУДДАТИ — 18 октябргача.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Абай кўчаси, 6-уй.
Телефонлар: 44-01-44.

●

ОНКОЛОГИЯ ВА РАДИОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИЛМГОҲИ

лабораториялар бўйича
БЎШ ЛАВОЗИМЛАРГА
ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар: канцерогенез механизмлари, ўсмаларнинг комплекс терапияси;
кичик илмий ходимлар: канцерогенез механизмлари, рак эҳтимолини олдиндан айтиш, иммунология, тажрибавий радиология, иммунотоксинлар.

ТАНЛОВ МУДДАТИ — 20 ОКТЯБРГАЧА.

Ҳужжатлар танловлар тўғрисидаги низомга мувофиқ, қуйидаги манзилга юборилсин: 700095, Тошкент шаҳри, Фаробий кўчаси, 383-уй.

●

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг
АКАДЕМИК О. С. СОДИҚОВ НОМИДАГИ
БИООРГАНИК КИМЁ ИЛМГОҲИ
«биоорганик кимё ихтисоси бўйича ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун аспирантурага

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танлов муддати — 9 октябргача.

Ҳужжатлар қуйидаги манзилга юборилсин: 700143, Тошкент шаҳри, 143-алоқа бўлими, М. Горький шоҳкўчаси, 83-уй.

●

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлигига қарашли «Узгипросельхоз» республика лойиҳалаш институти 1991 йилнинг 16 сентябридан бошлаб

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ОБЪЕКТЛАРИНИ ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИ

«ЎЗҚИШЛОҚЛОЙИҲА» ДЕБ НОМЛАНДИ

Ўзбекистон жумҳурияти Маданият вазирлиги ва М. Турғунбоева номидаги Давлат, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган «Баҳор» ўзбек халқ рақс ансамбли жамоаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Г. Жўраевага онаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Лола БАДАЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси бошқаруви, уюшма аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Лола БАДАЛОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Фанлар Академияси М. Т. Ўрозбоев номидаги механика ва иншоотлар сейсмик мустаҳкамлиги илмгоҳи жамоаси лаборатория раҳбари О. О. Маҳмудовга отаси

Отахон МАҲМУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент молия олий билимгоҳи ректорати ва жамоат ташкилотлари кафедра профессори, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган иқтисодчи

Хайриддин Муродович МУРОДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг жуғрофия бўлими жамоаси, шу бўлимнинг катта илмий ходими Н. Т. Зиёмуҳамедовга акаси

Рустам Толипович ЗИЁМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТЎХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент—ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, 32-53-20; партия турмуши, советлар ҳаёти, назария ва мафкура — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; деҳқончилик саноати — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; иқтисодиёт ва ҳаёт — 33-12-16, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12 Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

МУАССИС: «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАРИНИНГ ЖАМОАСИ

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5984.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Босишга топширилди — 01.00

№ 191.

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000 Тошкент ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ●

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12